

Bydgoszcz, 9 maja 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.19.2018.AJe/ACz

**Pan
Tomasz Dominiak
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Rynek 1
88-200 Radziejów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Rynek 1, 88-200 Radziejów (zwanym dalej MOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniu 24 kwietnia 2018 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J. – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- A.Cz.– starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 192/2018 z dnia 4 kwietnia 2018 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 23 kwietnia 2018 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Tomasza Dominiak - Kierownika MOPS oraz analizę dokumentacji. W dniu kontroli asystent rodziny- p. [REDACTED] była nieobecna z tytułu wykonywania obowiązków służbowych.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190. W Mieście Radziejów ww. zadanie realizuje MOPS.

MOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 21 marca 2018 r. przyjętego Uchwałą Nr XXV/205/2018 Rady Miasta Radziejów. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 26 marca 2018 r., wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika Nr 1/2018. Dokument zawiera wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny oraz wyszczególnione zadania przypisane ustawą do realizacji.

Burmistrz Miasta Radziejów Zarządzeniem nr 121/2012 z dnia 9 marca 2012 r., upoważnił p. Tomasza Dominiak do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji oraz wyznaczył MOPS do realizacji zadań gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono zespołu do spraw asysty rodzinnej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 (*Miejski Program Wspierania Rodziny*) przyjęty został Uchwałą Nr XVI/134/2016 Rady Miasta Radziejów z dnia 28 grudnia 2016 r. Program nie spełnia kryterium czasowego. Zgodnie z art. 176 pkt. 1, gminny program wspierania rodziny powinien obowiązywać na okres 3 lat. Wcześniejszy Program obejmował lata 2013-2015. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika MOPS, w roku 2016 realizowano wszystkie zadania, pomimo braku obowiązywania programu.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący tworzenia warunków umożliwiających realizowanie spójnej polityki na rzecz wzmocnienia rodziny.

Dokonano diagnozy środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe. Monitorowanie programu będzie się odbywało poprzez analizę wskaźników.

W okresie objętym kontrolą Kierownik MOPS dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny zostało ujęte w ogólnym sprawozdaniu z działalności Ośrodka. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika MOPS, sprawozdania są przedkładane Radzie Miasta nie później niż do 31 marca.

W okresie objętym kontrolą MOPS zatrudnił jednego asystenta rodziny:

- p. █████ - w ramach umowy zlecenie, w wymiarze 80 godzin miesięcznie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2017, od 2 marca 2018 r. do chwili obecnej,

Asystent obejmował pomocą:

- w 2016 r. 6 rodzin, w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. 5 rodzin, w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,

- 2018 r. 4 rodziny (do dnia 23 kwietnia), w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż asystent równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych asystenta znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

W budżecie Ośrodka nie zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia dla asystenta rodziny, co stanowi naruszenie art. 176 pkt 2 i pkt 4 b. Asystent podnosi kwalifikacje we własnym zakresie, ponadto Ośrodek korzysta także z możliwości finansowania szkoleń z budżetu Miejskiego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentują swoją pracę poprzez: notatki z wizyt, plan pracy z rodziną, plan pracy z rodziną – aktualizacja - ocena realizacji planu.

Asystent rodziny dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny (*Plan pracy z rodziną. Aktualizacja. Ocena realizacji planu.*) cyklicznie dwa razy w roku- w czerwcu i grudniu, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Plany pracy zawierały terminy realizacji działań oraz ich przewidywane efekty, co jest zgodne z zapisem art. 15 ust. 3 ww. ustawy.

- W zakresie koordynacji poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy *o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”*.

Do chwili przeprowadzenia kontroli do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wpłynął żaden wniosek wynikający z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny nie prowadził monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy, gdyż dotychczas nie zakończył pracy z żadną rodziną w wyniku zrealizowania planu pracy.

Przesłanką do kontynuowania współpracy z rodziną jest potrzeba dalszego wspierania rodziny i niezrealizowanie wszystkich celów założonych w planie pracy. Zakończenie współpracy następuje w wyniku zmiany miejsca zamieszkania przez rodzinę poza teren gminy lub rezygnacji rodziny ze współpracy z asystentem.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników MOPS w ramach czynności służbowych, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj.: Policją, Oświatą, Służbą Zdrowia. Po pozyskaniu niepokojących sytuacji, sprawdzana jest sytuacja rodziny i podejmowane są dalsze działania stosowne do potrzeb rodziny.

- W zakresie prowadzonego *monitoringu dzieci ze środowisk, w których występuje przemoc oraz jakie służby były zaangażowane w prace na rzecz rodziny.*

W okresie objętym kontrolą, asystent nie współpracował z rodzinami, w których występowałoby zjawisko przemocy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie miasta Radziejów funkcjonowała jedna placówka wsparcia dziennego. Świetlica Środowiskowa MOPS w Radziejowie została utworzona dnia 1 kwietnia 2018 r. na mocy Uchwały Nr XXIV/202/2018 Rady Miasta Radziejów. Placówka ma charakter specjalistyczny, przeznaczona jest dla 20 dzieci.

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna, Radziejowski Dom Kultury oraz Klub Sportowy START Radziejów, które także organizują zajęcia dla dzieci.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Miasto Radziejów zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (terapeutycznego, psychologicznego, pedagogicznego). Poradnictwo jest świadczone w Świetlicy Środowiskowej MOPS w Radziejowie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*

- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika MOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina nie uczestniczy w kosztach związanych z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 0,00 zł,
- w 2017 r. - wydatkowano kwotę: 0,00 zł,
- w 2018 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 0,00 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

Asystent rodziny współpracuje z jedną rodziną, której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Asystent rodziny współpracuje z koordynatorem, uczestniczy w spotkaniach, przesyła opinie na temat funkcjonowania rodziny biologicznej. Przy opracowywaniu planu pracy asystent kontaktował się z rodziną zastępczą, w której umieszczone jest dziecko.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2016 r. w dniu 3 sierpnia 2016 r.,
- b) za II półrocze 2016 r. w dniu 31 stycznia 2017 r.,
- c) za I półrocze 2017 r. w dniu 17 lipca 2017 r.,
- d) za II półrocze 2017 r. w dniu 31 stycznia 2018 r.

Powyższa analiza wskazuje, iż w jednym przypadku (a) nie zachowano ustawowego terminu określonego w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienie, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności MOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 11.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

wynika z niedostatecznego stosowania przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanego zalecenia, MOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonego uchybienia jest Kierownik MOPS p. Tomasz Dominiak.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zapewnić środki finansowe na szkolenia dla asystenta zgodnie z art. 176 pkt. 4b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.
2. Dokonać korekty czasu obowiązywania gminnego programu wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – niezwłocznie.
3. Przestrzegać ustawowych terminów przekazywania sprawozdań określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr **3/2018** w dniu 24 kwietnia 2018 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art.198 ust.1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.*

(podpis i pieczęć Wojewody)